

Pravila i postupci za grupnu certifikaciju gospodarenja šumama

Naziv dokumenta: Pravila i postupci za grupnu certifikaciju gospodarenja šumama

Naslov dokumenta: PEFC BS 06:2021

Odobreno od strane:

Vijeća za održivo gospodarenje šumama u Makedoniji dana 01.06.2021

Slovenski institut za certificiranje dana 10.06.2021

Udruga privatnih šumovlasnika "Naša Šuma" dana 01.06.2021

Hrvatski savez udruga privatnih šumovlasnika dana 22.4.2024

Datum stupanja na snagu: 22.4.2024

Dokument je proizveden na temelju međunarodnih standarda PEFC Vijeća: Pravila i postupci grupnog certificiranja gospodarenja šumama (PEFC ST 1002:2018), zaštićeni autorskim pravima PEFC Vijeća.

Ni jedan dio dokumenta ne smije biti mijenjan ili izmijenjen, reproduciran ili kopiran ni na koji način u komercijalne svrhe bez dopuštenja Instituta za certificiranje šuma.

Dokument je besplatno dostupan na web stranicama nacionalnih predstavnika ili u njihovim sjedištima.

Popis korištenih kratica

BSCŠ	Balkanski sustav certificiranja šuma	Balkan forest certification system
HSUPŠ	Hrvatski savez udruga privatnih šumovlasnika	Croatian union of private forest owners association
OGŠ	Održivo gospodarenje šuma	Sustainable forest management
GŠ	Gospodarenje šuma	Forest management
ŠGP	Šumskogospodarski planovi	Forest management plans

Uvod

PEFC Vijeće (PEFC: Program za potvrđivanje šumskih certifikacijskih shema) je svjetska organizacija koja promiče održivo gospodarenje šumama putem certificiranja šuma i označavanja šumskih proizvoda. Proizvodi s PEFC oznakom i/ili logom pružaju jamstvo da sirovina korištena u proizvodnom procesu potječe iz održivo gospodarenih šuma.

Metode gospodarenja šumama razlikuju se između zemalja i regija zbog različitih okolišnih, društvenih, ekonomskih i povijesnih aspekata. Kao rezultat toga, PEFC Vijeće uključuje sheme i standarde primjerene lokalnim uvjetima.

Ovaj dokument je dio Balkanskog sustava certifikacije šuma (BSCŠ). BSCŠ vrijedi za Sloveniju, Sjevernu Makedoniju i Bosnu i Hercegovinu te je u skladu s međunarodnim zahtjevima PEFC-a za grupnu certifikaciju, PEFC ST 1002:2018. Zahtjevi opisani u ovom standardu obvezuju su za vođe grupa koji imaju sveobuhvatnu odgovornost za provedbu grupne certifikacije, kao i za članove organizacije grupe.

Grupna certifikacija je alat koji olakšava malim vlasnicima šuma koji žele provesti certifikaciju šuma, a nisu u mogućnosti poduzeti taj korak zbog troškova, ograničenog znanja o certifikaciji šuma ili drugih razloga. Grupna certifikacija omogućuje raspodjelu troškova između većeg broja vlasnika šuma, dok se revizije treće strane provode svake godine na uzorku grupe. Šumskogospodarske planove i njihove ekvivalente upravlja i priprema vođa grupe.

1. Opseg

Ovaj dokument detaljno opisuje zahtjeve koji su obvezni za vođu grupe i sudionike koji sudjeluju u grupnoj certifikaciji s njihovim šumskim posjedima. Trenutno se primjenjuje u Sloveniji, Sjevernoj Makedoniji i Bosni i Hercegovini, ali ovaj dokument mogu koristiti i članovi PEFC-a iz susjednih ili povezanih zemalja koji su zainteresirani za pridruživanje Balkanskom sustavu certificiranja šuma (BSCŠ). Prihvatanje načela BSCŠ-a i dokumentacije izvan standarda upravljanja šumama nužno je za njihovo uključivanje.

PEFC BSCŠ ima za cilj olakšati integraciju novih zemalja u BSCŠ i podržati globalne inicijative PEFC-a za održivo gospodarenje šumama.

S obzirom na raznolike teritorijalne karakteristike u sudjelujućim zemljama, ovaj standard omogućuje stvaranje grupnih organizacija u državi bez ograničenja na teritorijalne podjele (regije, općine, upravne jedinice) Grupne organizacije mogu se sastojati od članova koji imaju jedinstvene specifičnosti (npr. samo privatne fizičke osobe) ili mogu biti bilo koja mješavina državnog i/ili privatnog i/ili općinskog i/ili regionalnog društvenog vlasništva.

Obvezno je da grupna organizacija odredi regionalne granice i uspostavi načela za svoje formiranje, (raspoloživi podaci o šumskim resursima, planiranje gospodarenja šumama, održivi monitoring, tržišna pitanja). Alternativno, grupa bez definiranih granica može djelovati unutar teritorija regije, zemlje ili bilo čega što je primjenjivo za članove organizacije Grupe.

2. Normativne reference

Nacionalni standard gospodarenja šumama za Sloveniju, Sjevernu Makedoniju te Bosnu i Hercegovinu su:

Normativne reference za provođenje ovog standarda u određenim zemljama

PEFC MK Standard održivog gospodarenja šumama – PEFC MK 03:2020

PEFC SL Standard održivog gospodarenja šumama – PEFC SL 03:2021

PEFC B&H Standard održivog gospodarenja šumama – PEFC BH 03:2020

3. Uvjeti i definicije

Pojmovi i definicije dane u ISO/IEC Vodiču 2 primjenjuju se zajedno sa sljedećim definicijama.

Pogođeni dionik: Dionik koji bi mogao izravno doživjeti promjenu u uvjetima života i/ili rada uzrokovanu aktivnostima grupne organizacije. Ova definicija uglavnom uključuje vlasnike šuma, industriju prerade drva, susjedne zajednice, autohtone narode, radnike, itd.

Revizija: Sistematski, neovisan, dokumentirani proces dobivanja zapisa, izjava činjenica ili drugih relevantnih informacija i njihovo objektivno procjenjivanje radi utvrđivanja u kojoj mjeri su ispunjeni određeni zahtjevi.

Certificirano područje: Područje šuma i područja šumskih stabala obuhvaćena referentnim sustavom gospodarenja šumama prema standardima održivog gospodarenja šumama kao dio PEFC BSCŠ-a. U kontekstu grupne certifikacije, certificirano područje je zbroj šumskih područja sudionika i obuhvaćeno je grupnom šumskom certifikatom.

Dokumentirane informacije: Informacije koje je potrebno kontrolirati i održavati od strane organizacije koristeći bilo koji format i medij, iz bilo kojeg izvora.

Dokument koji potvrđuje sudjelovanje u grupnoj certifikaciji šuma: Dokument izdan pojedinačnom članu koji se odnosi na grupni šumski certifikat potvrđujući da je član obuhvaćen opsegom grupne šumske certifikacije.

Grupni predstavnik: Tijelo koje predstavlja sudionike s općom odgovornošću za osiguranje usklađenosti održivog gospodarenja šumama i u pogledu drugih zahtjeva propisanih referiranim nacionalnim shemama certifikacije šuma.

Napomena 1: Pojam "grupni predstavnik" jednak je pojmu "regionalni predstavnik".

Napomena 2: Organizirana grupa odnosi se na grupnog ili regionalnog predstavnika s članovima.

Regionalna/grupna certifikacija šuma: dokument koji potvrđuje da grupna organizacija ispunjava zahtjeve referiranog standarda o održivom gospodarenju šumama, kao i druge zahtjeve koji su dio sustava certificiranja šuma.

Regionalni planovi gospodarenja šumama: Dokumentirane informacije koje specificiraju ciljeve, radnje i kontrolne aranžmane. Obuhvaćaju planirane promjene u sustavu upravljanja grupe i zahtjeve standarda o održivom gospodarenju šumama koji su obuhvaćeni na razini grupe. U slučaju javnog sustava planiranja gospodarenja šumama, mogu zamijeniti regionalni plan gospodarenja šumama ako su adekvatni.

Regionalni/grupni upravljački sustav: Skup međusobno povezanih ili interaktivnih elemenata organizacije kako bi se postigli ciljevi i rezultati standarda o održivom gospodarenju šumama. U slučaju postojećeg javnog sustava planiranja gospodarenja šumama, ti planovi mogu se smatrati adekvatnima.

Regionalna/grupna organizacija: Skupina članova koju predstavlja vođa grupe u svrhu provedbe standarda o održivom gospodarenju šumama i njegova certifikacija. Članovi su potpisali pismeni sporazum s vođom grupe za sudjelovanje u grupnom certifikatu i spremni su provoditi zahtjeve standarda o održivom gospodarenju šumama i druge zahtjeve koji su dio sustava certificiranja šuma.

Grupna jedinica: Pravna osoba koja predstavlja sudionike, s općom odgovornošću za osiguranje usklađenosti upravljanja šumama na certificiranom području s standardom o održivom gospodarenju šumama i drugim primjenjivim zahtjevima sustava certificiranja šuma. U tu svrhu grupna jedinica

koristi sustav upravljanja grupe. Napomena: Struktura grupne jedinice trebala bi pratiti operacije, broj sudionika i druge osnovne uvjete za organizaciju grupe. Može je predstavljati jedna osoba.

Interna revizija: Sustavni, neovisni, dokumentirani postupak za dobivanje zapisa, izjava činjenica ili drugih relevantnih informacija i njihovo objektivno procjenjivanje radi utvrđivanja u kojoj mjeri su ispunjeni određeni zahtjevi, koji se provodi od strane same grupne organizacije.

Sudionik u grupnom certificiranju: vlasnik/ upravitelj šume ili druga pravna osoba koja je pokrivena grupnim certifikatom, ima pismeni sporazum s grupnom jedinicom, ima pravnu osnovu za gospodarenje šumom na precizno određenom području i sposoban je ispuniti zahtjeve standarda o održivom gospodarenju šumama.

Monitoring: Utvrđivanje stanja sustava, procesa ili aktivnosti.

4. Kontekst grupne organizacije

4.1 Razumijevanje grupne organizacije i njezin kontekst

Regionalna certifikacija šuma je certifikacija šuma unutar određenih geografskih granica, koju podnosi ovlaštena organizacija, a omogućuje dobrovoljno sudjelovanje pojedinačnih vlasnika šuma i ostalih sudionika. S obzirom na broj vlasnika šuma, njihove potrebe i očekivanja, raspršenost šumskih posjeda, metodu planiranja gospodarenja šumama, kako bi se osigurala ekonomičnost, nediskriminacija i zbog načina prikupljanja i obrade podataka o stanju šuma, grupni ili regionalni sustav certificiranja preferirani su izbor.

S obzirom na navedene činjenice, mala država ili kanton može se definirati kao jedna certifikacijska regija, međutim, može se također podijeliti na nekoliko regija ili skupina vlasnika šuma iz različitih administrativnih jedinica ako je to bolje za potrebe prikupljanja podataka, pravila nediskriminacije ili ekonomske isplativosti pod jednim standardom gospodarenja šumama.

Napomena: Pojam šire regije Balkana ne smije se krivo shvatiti u kontekstu regionalne certifikacije.

4.2. Utvrđivanje opsega grupnog upravljačkog sustava

Glavni cilj vlasnika šuma je ekonomičnost certifikacije šuma. Zemlje uključene u BS imaju veliki broj vlasnika šuma malih razmjera i suvlasnika. Regionalna certifikacija pruža malim vlasnicima šuma jednaku poziciju u prodaji certificiranog drva po konkurentnim cijenama. Individualna certifikacija rezultirala bi diskriminacijom malih vlasnika šuma, posebno u većim troškovima po jedinici površine u usporedbi s velikim vlasnicima šuma. Regionalni ili grupni predstavnik mora pružiti pismeno opravdanje za odluku o uspostavi grupne certifikacije, opsegu grupnog upravljačkog sustava, geografskim granicama i primjenjivosti grupnog upravljačkog sustava. Opseg treba biti dostupan kao dokumentirana informacija.

4.3. Grupni upravljački sustav

Grupna organizacija odgovorna je za određivanje i provođenje grupnog upravljačkog sustava koji uključuje pozicije zahvaćenih dionika i njihova očekivanja. Sudionici u grupi podvrgnuti su internom programu praćenja i revizije koji je opisan u internim procedurama grupnog predstavnika. U slučaju da grupna organizacija djeluje kao trgovac, mora biti uspostavljen certificirani PEFC lanac sljedivosti.

4.4. Ispunjavanje zahtjeva standarda o održivom upravljanju šumama na razini grupe

Zahtjevi koji su normativni zbog nacionalnog zakonodavstva trebaju se ispuniti i nadzirati na regionalnoj ili grupnoj razini. Odgovarajući podaci o usklađenosti s normativnim nacionalnim zakonskim zahtjevima koji se prikupljaju na nacionalnoj ili podnacionalnoj razini (regionalnoj ili grupnoj), trebaju se pregledati i uzeti u obzir u kontekstu terenskih revizija i mogu se smatrati

dostatnima, ako su informacije prikupljene neovisno i s točnošću i stopom povjerenja koja je usporediva ili veća od podataka koji bi se mogli prikupiti tijekom revizija certifikacije šuma.

5. Vodstvo

5.1 Uloge, odgovornosti i ovlasti unutar organizacije

5.1.1 Funkcije i odgovornosti grupnog entiteta

Standard zahtijeva da se specificiraju sljedeće funkcije i odgovornosti grupnog entiteta:

- a) provoditi i održavati učinkoviti sustav upravljanja koji obuhvaća sve sudionike grupe;
- b) predstavljati grupnu organizaciju u procesu certificiranja, uključujući komunikaciju i odnose s certifikacijskim tijelom, podnošenje zahtjeva za certificiranje te ugovorni odnos s certifikacijskim tijelom;
- c) uspostaviti pisane postupke za upravljanje grupnom organizacijom;
- d) uspostaviti pisane postupke za prihvatanje novih sudionika grupne organizacije. Ti postupci prihvatanja trebaju obuhvatiti barem provjeru informacija podnositelja zahtjeva o kontakt podacima, jasnu identifikaciju njihovog šumskog posjeda te veličinu posjeda;
- e) uspostaviti pisane postupke za privremenu suspenziju i isključenje sudionika koji ne ispravljaju/zatvaraju neusklađenosti. Sudionici grupe isključeni iz bilo koje certifikacijske grupe na temelju neusklađenosti ne mogu biti prihvaćeni unutar 12 mjeseci nakon isključenja.
- f) čuvati dokumentiranu informaciju o:
 - I. entitetu grupe i usklađenosti sudionika sa zahtjevima standarda o održivom gospodarenju šumama, te ostalim primjenjivim zahtjevima sustava certificiranja šuma,
 - II. svim sudionicima, uključujući njihove kontaktne podatke, identifikaciju njihovog šumskog posjeda i njegovih veličina,
 - III. certificiranom području,
 - IV. provedbi internog programa praćenja, njegovom pregledu i svim poduzetim preventivnim i/ili korektivnim radnjama
- g) uspostaviti veze sa svim sudionicima na temelju obvezujućeg pisanog sporazuma koji uključuje sudioničku obvezu usklađivanja sa standardom o održivom gospodarenju šumama. Grupni entitet mora imati pisan ugovor ili drugi pisan sporazum sa svim sudionicima koji pokriva pravo grupnog entiteta da provede i provede bilo kakve korektivne ili preventivne mjere te pokrene isključenje bilo kojeg sudionika iz područja certificiranja u slučaju neusklađenosti sa standardom o održivom gospodarenju šumama; Napomena: Zahtjevi za "sudioničku obvezu" i "pisan ugovor ili drugi pisan sporazum sa svim sudionicima" također se mogu zadovoljiti obvezom i pisanom suglasnošću postojeće organizacije ili grupe ili sudjelovanjem članova, poput udruge vlasnika/upravitelja šuma, programa održivog gospodarenja šumama i podnošenja poreznih programa, gdje organizacija može dokazati da ima zakonski mandat za zastupanje sudionika i gdje je provedivo njeno obvezivanje i uvjeti ugovora.
- h) osigurati svim sudionicima dokument koji potvrđuje sudjelovanje u certifikaciji gospodarenja šumama grupe;

- i) pružiti svim sudionicima informacije i smjernice potrebne za učinkovitu provedbu i održavanje standarda održivog gospodarenja šumama i drugih primjenjivih zahtjeva certifikacijskog sustava;
- j) rješavati neusklađenosti prijavljene od strane članova grupe koje su identificirane pod drugim PEFC certifikatima osim određenog certifikata grupe i osigurati provedbu sa svim članovima grupe;
- k) provoditi interni program praćenja koji omogućuje evaluaciju usklađenosti sudionika s certifikacijskim zahtjevima;
- l) provoditi godišnji interni program revizije koji obuhvaća i članove grupe i entitet grupe;
- m) provoditi pregled upravljanja certifikacijom gospodarenja šumama grupe i djelovati na rezultatima pregleda;
- n) pružiti potpunu suradnju i pomoć učinkovitim odgovorima na sve zahtjeve certifikacijskog tijela, akreditacijskog tijela, PEFC međunarodnog ili nacionalnog upravljačkog tijela za relevantne podatke, dokumentaciju ili druge informacije; omogućiti pristup šumskom području obuhvaćenom grupnom organizacijom i drugim objektima, bilo u vezi s formalnim revizijama ili osvrtima ili na drugi način povezan ili s implikacijama za upravljački sustav.

5.1.2 5.1.2 Funkcije i odgovornosti sudionika

Standard zahtijeva da se odrede sljedeće funkcije i odgovornosti sudionika:

- a) pružiti entitetu grupe obvezujući pismeni sporazum, uključujući obvezu o usklađenosti sa standardom održivog gospodarenja šumama i drugim primjenjivim zahtjevima certifikacijskog sustava; sudionici grupe koji su isključeni iz bilo koje certifikacijske grupe ne mogu se prijaviti za članstvo u grupi u roku od 12 mjeseci nakon isključenja;

Napomena: Zahtjev za "pismeni sporazum" i "obvezu" sudionika također se zadovoljava obvezom i pismenim sporazumom prethodne organizacije ili grupe ili sudjelovanjem članova, kao što su udruga vlasnika/ upravitelja šuma, program održivog gospodarenja šumama i podnošenje poreznog programa, gdje organizacija može dokazati da ima pravnu ovlast za predstavljanje sudionika i gdje su njezina obveza i uvjeti ugovora izvršivi.

- b) pružiti entitetu grupe informacije o prethodnoj certifikaciji šuma;
- c) pridržavati se standarda održivog gospodarenja šumama i drugih primjenjivih zahtjeva certifikacijskog sustava kao i zahtjeva upravljačkog sustava;
- d) pružiti punu suradnju i pomoć učinkovitim odgovorima na sve zahtjeve entiteta grupe ili certifikacijskog tijela za relevantne podatke, dokumentaciju ili druge informacije; omogućiti pristup šumi i drugim objektima, bilo u vezi s formalnim revizorima ili osvrtima ili na drugi način povezanim ili s posljedicama za upravljački sustav;
- e) informirati entitet grupe o neusklađenostima identificiranim pod drugim PEFC certifikatima osim posebnog grupnog certifikata;
- f) provesti relevantne korektivne i preventivne radnje koje je utvrdio entitet grupe.

5.2 5.2 Obveze i politika

5.2.1 Entitet grupe mora pružiti obvezu:

- a) podržavati se standarda održivog gospodarenja šumama i drugih primjenjivih zahtjeva certifikacijskog sustava;
- b) integrirati zahtjeve certifikacije grupe u sustav upravljanja grupe;
- c) kontinuirano poboljšavati sustav upravljanja grupe;
- d) kontinuirano podržavati poboljšanje održivog upravljanja zemljištem/šumama od strane sudionika.

Obveza entiteta grupe može biti dio politike upravljanja grupe i treba biti javno dostupna kao dokumentirana informacija na zahtjev.

5.2.2 Sudionici moraju ispuniti obvezu

- a) poštivati pravila upravljačkog sustava;
- b) implementirati zahtjeve standarda održivosti u svojim pogonima na svom području.

6. Planiranje

6.1 Promjene u sustavu upravljanja grupe koje su planirane od strane organizacije trebaju biti uključene u plan upravljanja grupe.

6.2. Zahtjevi standarda održivog gospodarenja šumama na razini grupe trebaju biti razmatrani, odlučeni i provedeni u planu upravljanja grupe.

7. Podrška

7.1. Predstavnik grupe ili regije mora osigurati dovoljna sredstva za uspostavu, provedbu, održavanje i kontinuirano poboljšanje sustava upravljanja grupom.

7.2. Predstavnik grupe ili regije mora redovito održavati provedbu sustava upravljanja grupe i provoditi redovite interne revizije unutar grupe. Potrebne kvalifikacije odnose se na diplomu iz šumarstva i minimalno 2 godine relevantnog iskustva u području. Potrebne kvalitete odnose se na osnovno znanje o uredskom radu, arhivima i računalnoj pismenosti.

7.3. Predstavnik grupe ili regije mora osigurati komunikacijske procese kako bi podigao svijest sudionika o:

- a) politici upravljanja grupe;
- b) zahtjevima standarda održivog gospodarenja šumama;
- c) njihovom doprinosu učinkovitosti sustava upravljanja grupe i održivog gospodarenja šumama, uključujući koristi poboljšanih performansi grupe;
- d) posljedicama nepoštivanja zahtjeva sustava upravljanja grupe.

7.4. Predstavnik grupe ili regije mora odrediti interne i eksterne komunikacije relevantne za sustav upravljanja grupe.

To uključuje:

- a) što komunicirati;
- b) kada komunicirati;
- c) s kim komunicirati;
- d) kako komunicirati.

7.5. Predstavnik grupe ili regije mora imati odgovarajuće mehanizme za rješavanje pritužbi i sporova koji se odnose na upravljanje grupom i operacije održivog gospodarenja šumama.

7.6. Dokumentirane informacije relevantne za sustav upravljanja grupe i usklađenost s zahtjevima standarda održivog gospodarenja šumama moraju biti:

- a) ažurirane;
- b) dostupne i prikladne za uporabu, gdje i kada je potrebno;
- c) adekvatno zaštićene od gubitka povjerljivosti, nepravilne uporabe ili gubitka integriteta.

8. Djelovanje

8.1 Organizacija grupe treba planirati, provoditi i kontrolirati procese potrebne za:

- ispunjenje zahtjeva standarda za grupnu certifikaciju i standarda održivog šumskog gospodarenja te
- provoditi radnje utvrđene u poglavlju 6.

8.2 Planiranje, provođenje i kontroliranje opisano u 8.1. treba provesti:

- definirajući potrebne procese i utvrđujući kriterije za njih;
- provodeći kontrolu procesa sukladno kriterijima;
- čuvajući dokumentiranu informaciju u onoj mjeri koja je potrebna kako bi se dokazalo da su procesi provedeni prema planu

9. Procjena performansi

9.1 Monitoring, mjerenje, analiza i evaluacija

9.1.1 Program praćenja i mjerenja koji se neprekidno provodi trebao bi osigurati povjerenje u usklađenost organizacije sa standardom održivog gospodarenja šumama. Konkretno, trebao bi uključivati informacije o:

- što se treba pratiti i mjeriti;
- metode praćenja, mjerenja, analize i evaluacije, po potrebi, kako bi se osigurali valjani rezultati;
- kada će se provoditi praćenje i mjerenje;
- kada će se analizirati i evaluirati rezultati praćenja i mjerenja;
- koje dokumentirane informacije moraju biti dostupne kao dokaz rezultata.

Entitet grupe trebao bi evaluirati izvedbu upravljanja grupe i učinkovitost sustava upravljanja grupe u vezi s provedbom zahtjeva održivog upravljanja šumama.

9.2 Interna revizija

9.2.1 Ciljevi

9.2.1.1 Standard zahtijeva da godišnji program internih revizija pruži informacije o tome da li sustav upravljanja grupe:

- odgovara
- I. vlastitim zahtjevima organizacije grupe za njezin sustav upravljanja grupom;
- II. zahtjevima nacionalnog standarda certificiranja grupe;
- osigurava provedbu standarda održivog upravljanja šumama na razini sudionika;
- je učinkovito proveden i održavan.

9.2.1.2 Program internih revizija trebao bi obuhvatiti entitet grupe i sve sudionike grupe. Entitet grupe trebao bi se revidirati svake godine. Sudionici se mogu odabrati na uzorku.

9.2.2 Organizacija

Standard zahtijeva program internih revizija koji bi barem trebao obuhvatiti:

- planiranje, uspostavu, provedbu i održavanje programa revizije, uključujući učestalost, metode, odgovornosti, zahtjeve za planiranje i izvještavanje, što bi trebalo uzeti u obzir važnost dotičnih procesa i rezultate prethodnih revizija;
- definiciju kriterija i opsega revizije za svaku reviziju;
- kompetentnost internog revizora (poznavanje šumarstva, standardna znanja);
- odabir revizora i provedbu revizije kako bi se osigurala objektivnost i nepristranost procesa revizije;
- osiguranje da se rezultati revizije prijavljuju odgovarajućem upravljanju grupe;
- zadržavanje dokumentiranih informacija kao dokaza o provedbi programa revizije i rezultatima revizije.

9.3 Odabir sudionika u programu internih revizija

9.3.1 Zahtjevi za odabir sudionika u programu internih revizija uključuju:

- a) određivanje veličine uzorka
- b) određivanje kategorija uzorka
- c) raspodjelu uzorka po kategorijama
- d) odabir sudionika

U slučaju sudjelovanja u postojećim organizacijama ili grupama ili sudjelovanja članova, poput udruge vlasnika/upravitelja šuma, trebalo bi dodatno uzorkovati grupu.

9.3.2 Određivanje veličine uzorka

9.3.2.1 Veličina uzorka obično bi trebala biti temeljena na korijenu iz broja sudionika: $(y=\sqrt{x})$, zaokruženo na najbliži cijeli broj prema gore.

Sustav procjene regionalne certifikacije šuma mora se temeljiti na procjeni rizika i stratifikaciji.

9.3.2.2 Interni procjene predstavnika grupe (**Internal assessments of a group representative**)

Grupa ili regionalni predstavnik trebao bi revidirati barem:

- Prilikom prve procjene: $y = \sqrt{x}$
- Na godišnjim nadzornim revizijama: $y = 0.6 * \sqrt{x}$
- Prilikom ponovne ocjene ili prijenosa certifikata: $y = 0.8 * \sqrt{x}$

y = broj kontroliranih vlasnika

x = broj uključenih vlasnika

Detaljnije smjernice za provođenje ocjena i uzorkovanje definirane su u Smjernicama za provedbu regionalne certifikacije šuma na nacionalnoj razini.

9.3.2.3 Veličina uzorka može se prilagoditi standardu uzimajući u obzir jedan ili više sljedećih pokazatelja:

- a) rezultate procjene rizika. U tom slučaju odstupanja veličine uzoraka u slučaju niskog ili visokog rizika za pojedinačne kategorije trebaju biti definirana;
- b) rezultate internih revizija ili prethodnih certifikacijskih revizija;
- c) kvalitetu / razinu pouzdanosti internog programa praćenja;
- d) korištenje tehnologija koje omogućuju prikupljanje informacija o određenim zahtjevima. Napomena: Takve tehnologije mogu biti primjerice korištenje satelitskih podataka ili bespilotnih letjelica i omogućuju izjave o usklađenosti s određenim zahtjevima održivosti ili podršku uzorkovanju temeljenom na riziku.
- e) na temelju drugih načina prikupljanja informacija o aktivnostima na terenu. Napomena: Jedan način mogao bi biti anketiranje sudionika koji pružaju informacije o svojim aktivnostima na terenu.

9.3.3.3 Utvrđivanje kategorija uzorka

9.3.3.1 Kategorije uzorka trebaju biti utvrđene na temelju rezultata procjene rizika. Pokazatelji korišteni u procjeni rizika trebaju odražavati geografski opseg standarda. Sljedeći opsežan popis pokazatelja može se koristiti za procjenu rizika:

- a) vrsta vlasništva (npr. državna šuma, komunalna šuma, privatna šuma);
- b) veličina upravnih jedinica (različite veličine);
- c) biogeografska regija (npr. nizinsko područje, nisko planinsko područje, visoko planinsko područje);
- d) operacije, procesi i proizvodi potencijalnih sudionika u grupi;
- e) deforestacija i pretvaranje šume;
- f) razdoblje ophodnje;
- g) bogatstvo biološke raznolikosti;
- h) rekreacija i ostale socioekonomske funkcije šume;
- i) ovisnost i interakcija s lokalnim zajednicama i autohtonim narodima;
- j) dostupni resursi za administraciju, operacije, obuku i istraživanje;
- k) upravljanje i provedba zakona.

9.3.3.2 Definiiraju se uvjeti koji predstavljaju rizik za svaki pokazatelj na niskoj, srednjoj i visokoj razini te odgovarajuće posljedice za uzorkovanje.

9.3.4 Raspodjela uzorka i odabir sudionika

Uzorak se raspoređuje u kategorije prema rezultatu procjene rizika.

Najmanje 25% uzorka treba biti odabrano slučajnim odabirom.

Moraju se specificirati postupci temeljeni na riziku za odabir sudionika.

9.4 Vanjska procjena

Broj vanjskih kontrola neovisnog certifikacijskog tijela trebao bi, općenito, biti manji od broja unutarnjih kontrola.

Preporučuje se upotreba sljedeće formule, ako je moguće:

$$n = y * 0.7$$

n = broj vanjskih kontrola certifikacijskog tijela

y = broj kontroliranih vlasnika šuma u internom terenskom ocjenjivanju regionalnog predstavnika

9.4 Pregled upravljanja

9.4.1 Godišnji pregled upravljanja trebao bi obuhvatiti barem:

- a) stanje aktivnosti iz prethodnih pregleda upravljanja;
- b) promjene u vanjskim i unutarnjim pitanjima relevantnim za sustav upravljanja grupe;
- c) stanje usklađenosti s standardom održivog gospodarenja šumama, uključujući pregled rezultata internog monitoringa, interne revizije i procjene i nadzora certifikacijskog tijela;
- d) informacije o performansama grupe, uključujući trendove u:
 - I. neusuglašenostima i korektivnim radnjama;
 - II. rezultatima praćenja i mjerenja;
 - III. rezultatima revizije;
- e) prilike za kontinuirano poboljšanje.

9.4.2 Standard zahtijeva da rezultati pregleda upravljanja uključuju odluke vezane uz prilike za kontinuirano poboljšanje i potrebu za promjenama u sustavu upravljanja grupe.

9.4.3 Standard zahtijeva da grupa zadrži dokumentiranu informaciju kao dokaz o rezultatima pregleda upravljanja.

10. Poboljšanje

10.1 Nesuglasnost i ispravne mjere

10.1.1 U slučaju nesuglasnosti, grupna organizacija treba:

- a) reagirati na nesuglasnost i po potrebi:
 - I. poduzeti radnje za kontrolu i ispravak;
 - II. nositi se s posljedicama;
- b) procijeniti potrebu za akcijom radi uklanjanja uzroka nesuglasnosti, kako se ne bi ponovila ili se pojavila na drugom mjestu, tako da:
 - III. pregleda nesuglasnost;

- IV. odredi uzroke nesuglasnosti;
- V. utvrdi postoje li slične nesuglasnosti ili bi se mogle potencijalno pojaviti;
- c) provesti potrebnu akciju;
- d) pregledati učinkovitost svake poduzete korektivne akcije;
- e) napraviti promjene u sustavu upravljanja grupe, ako je potrebno.

10.1.2 Grupna organizacija treba zadržati dokumentiranu informaciju kao dokaz o:

- a) prirodi nesuglasnosti i svim naknadnim poduzetim radnjama;
- b) rezultatima svake korektivne radnje.

10.1.3 Sudionik koji je isključen iz grupne certifikacije bit će pregledan internom revizijom grupne jedinice prije nego što mu se dopusti ponovni ulazak u grupnu certifikaciju. Interna revizija provest će se tek 12 mjeseci nakon isključenja.

10.2 10.2 Kontinuirano poboljšanje

Standard zahtijeva da se primjerenost, adekvatnost i učinkovitost sustava upravljanja grupe i održivog gospodarenja šumom kontinuirano poboljšava.

Literatura

IAF MD 1, Obvezni dokument za certificiranje višestrukih lokacija na temelju uzorkovanja (IAF MD 1)
ISO/IEC 17000, Procjena usklađenosti — Vokabular i opći principi
ISO/IEC direktive, Dio 1 — Konsolidirani dodatak ISO-u — Postupci specifični za ISO, Osmo izdanje, 2017.